

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број:118-0-Рев-08-000 007
Бања Лука, 11.9.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као председника вијећа, Драгослава Лукића и Јанка Нинића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиле Н.К. кћери Б., М., Улица ..., коју заступа пуномоћник Н.К.1, М., Улица ..., против тужене Општине М. коју заступа законски заступник Ж.Ј., начелник општине, а њега заступа пуномоћник - овлашћени заступник Д.М., адвокат, В., Улица ..., ради поништења одлуке и накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиле против пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 014-0-Гж-06-000 245 од 25.10.2007. године, у сједници вијећа одржаној 11.9.2009. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужиле се дјелимично уважава, другостепена пресуда Окружног суда у Источном Сарајеву број 014-0-Гж-06-000 245 од 25.10.2007. године се преиначује у ставу 1. изреке, тако што се жалба тужене одбија и пресуда Основног суда у Власеници број Рс-60/05 од 09.3.2006. године потврђује у ставу 1. изреке.

Ревизија тужиле се одбија у односу на став 2. изреке другостепене пресуде и на захтјев за накнаду парничних трошкова.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Власеници број Рс-60/05 од 09.3.2006. године поништена је одлука начелника тужене Општине М. (у даљем тексту: тужена) број 02-120-440/05 од 09.6.2005. године која је саставни дио објављених резултата број 02-12'0-440-1/05 од 09.6.2005. године, која се односи на избор кандидата за радно мјесто самосталног стручног сарадника за послове цивилне заштите (став 1. изреке); тужбени захтјев је одбијен у односу на обавезу тужене да тужилу Н.К. (у даљем тексту: тужилџа) прими на радно мјесто самосталног стручног сарадника за послове цивилне заштите (став 2.); тужбени захтјев у дијелу који се односи на накнаду нематеријалне штете, такође је одбијен (став 3.); одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка (став 4.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 014-0-Гж-06-000 245 од 25.10.2007. године жалба тужене је уважена, првостепена пресуда преиначена у дијелу одлуке којом је поништена одлука начелника тужене број 02-120-440/05 од 09.6.2005. године која је саставни дио објављених

результата број 02-120-440-1/05 од 09.6.2005. године а која се односи на избор кандидата за радно мјесто самосталног стручног сарадника за послове цивилне заштите, тако што је тужила с тим дијелом тужбеног захтјева одбијена (став 1. изреке); жалба тужиле је одбијена и првостепена пресуда потврђена у дијелу одлуке којом је тужила одбијена са преосталим дијелом тужбеног захтјева у ставу другом и трећем те одлуке (став 2.).

Тужила је изјавила ревизију против другостепене пресуде због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се пресуда преиначи тако што би било удовољено у цјелини њеном тужбеном захтјеву, уз досуђење парничних трошкова.

Тужбом се тражи поништење одлуке начелника тужене, ближе назначене у изреци првостепене пресуде, као и обавезивање тужене да донесе рјешење којим ће тужилу распоредити на радно мјесто самосталног стручног сарадника за послове цивилне заштите, да јој исплати све заостале плате и остале накнаде које јој припадају по важећим законским прописима и колективним уговорима са законском затезном каматом од дана настанка „сваког појединачног дуга до коначне исплате“, те да јој накнади нематеријалну штету у износу од 30.000,00 КМ са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате, уз накнаду парничних трошкова.

Начелник тужене је, према утврђеном чињеничном стању, расписао јавни конкурс број 02-120-440/05 од 08. априла 2005. године за више упражњених радних мјеста од којих се једно односи на самосталног стручног сарадника за послове цивилне заштите. Поред општих услова, за то радно мјесто конкурсом су предвиђени и посебни услови и то „висока стручна спрема, положен стручни испит и најмање једна година радног искуства у струци“. Тужила се је пријавила за ово радно мјесто, као и за радно мјесто начелника комуналне полиције. Комисија за спровођење поступка за пријем службеника у административну службу тужене је извршила бодовање и рангирање кандидата. На основу записника те комисије, начелник тужене је донио акт о објављивању резултата јавног конкурса број 02-120-440-1/05 од 09.6.2005. године и Одлуку о избору кандидата за пријем у општинску административну службу број 02-120-440/05, такође од 09.6.2005. године. Према првом од ова два акта, комисија је утврдила редосљед кандидата на основу стручних способности за радно мјесто самосталног стручног сарадника за послове цивилне заштите, тако да се је на првом мјесту ранг-листе налазио кандидат Б.Н., док је тужила била четврта. Одлуком о избору кандидата за пријем у општинску административну службу изабран је Б.Н., дипл. инж. машинства из М. на ово радно мјесто.

Првостепени суд је закључио да је поступак расписивања конкурса проведен у складу са одредбама чланова 120. и 121. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ број 101/04, у даљем тексту: ЗЛС) у дијелу који се односи на овлашћења начелника општине да огласи упражњено радно мјесто и скупштине општине да формира комисију за спровођење поступка за пријем службеника. Комисија је међутим, по схватању тог суда, прекорачила своја овлашћења, кад је на састанку од 19. маја 2005. године донијела одлуку да увјерење о положеном стручном испиту за рад у органима Републике Српске није обавезан документ у предметима поднесених пријава по конкурсима, имајући у виду одредбу члана 1. Закона о допунама Закона о локалној самоуправи

(„Службени гласник РС“ број 42/05, у даљем тексту: ЗДЗЛС), којим је допуњен члан 118. став 2. тачка 2. ЗЛС. Чланови комисије нису могли, по мишљењу суда, мијењати услове већ расписаног конкурса. Постојала је, евентуално, могућност да се распише нови конкурс. Кандидат Б.Н. није наине приложио доказ о положеном стручном испиту, тако да не испуњава овај услов за радно мјесто самосталног стручног сарадника цивилне заштите у смислу члана 118. ЗЛС. Поред тога, тужилја је доказала да се је Б.Н. водио као власник Приватног предузећа С. М. дана 11. јануара 2006. године и дана 19. јануара 2006. године, након заснивања радног односа код тужене, што је противно одредби члана 151. ЗЛС. Још један пропуст комисије састојао се, по мишљењу првостепеног суда, у томе што ни за једног кандидата није провјераван општи услов - да није осуђиван на безусловну казну затвора од најмање 6 мјесеци или за кривично дјело које га чини неподобним за обављање послова у административној служби, док је за кандидата Н. прихваћено „застарјело увјерење, издато у септембру 2004. год.“ Из тих разлога првостепени суд је поништио одлуку начелника тужене од 09.6.2005. године која је саставни дио објављених резултата од истог датума (став 1. изреке првостепене пресуде).

Остали дио тужбеног захтјева тужилје, по становишту првостепеног суда, није основан. Суд није могао обавезивати тужену да тужилју распореди на радно мјесто на које је конкурисала, него само „обавезати тужену да по наведеном конкурс у изврши поновни избор кандидата“, што међутим тужилја није захтијевала. Она није доказала ни једном од бројних писмених исправа, достављених суду, да ју је тужена шиканирала, нити да је претрпјела душевне болове, с обзиром на одредбу члана 200. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник РС“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, у даљем тексту: ЗОО). Тужбени захтјев за накнаду нематеријалне штете је из тих разлога одбијен. Првостепени суд није одлучио о захтјеву тужилје за накнаду материјалне штете (неисплаћене плате и друге накнаде).

Другостепени суд је заузео став да одлука начелника тужене од 09.6.2005. године која је саставни дио објављених резултата од истог датума, није незаконита. Кандидат Б.Н. је могао, сагласно члану 1. ЗДЗЛС бити изабран за самосталног стручног сарадника за послове цивилне заштите и без положеног стручног испита. У том случају био би дужан да тај испит положи у року од 6 мјесеци од дана ступања у радни однос, а у противном радни однос би му престао. Кандидат Н. је и у пријави за пријем у радни однос навео да је власник приватног предузећа. То међутим није разлог да не буде примљен на радно мјесто на које је конкурисао, него само да му престане радни однос, ако и после избора настави да ради у свом предузећу. Увјерење да се против кандидата Новаковића не води кривични поступак од 28. септембра 2004. године валидно је, јер „конкурсом није назначено да... не може бити старије од шест мјесеци“, што је током поступка истицала тужилја. У погледу захтјева за обавезивање тужене да тужилју прими на радно мјесто самосталног стручног сарадника за послове цивилне заштите и за накнаду нематеријалне штете, другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда, па је из тих разлога одбио тужилју у цјелини с тужбеним захтјевом,

Схватање другостепеног суда у односу на оспорене акте није правилно.

Ревизија је дјелимично основана.

Чланом 151. став 3. ЗЛС прописано је да се службеник не може бавити самосталном дјелатношћу, нити бити власник приватног или неког другог предузећа. Ову одредбу треба схватити тако да лице које се бави самосталном дјелатношћу, односно које је власник предузећа, не може да буде примљен у радни однос као службеник административне службе јединице локалне самоуправе, прије него што му наведено право и дјелатност престану. Својство службеника у јединици локалне самоуправе неспојиво је наиме, са бављењем самосталном дјелатношћу и са власништвом над приватним, или неким другим предузећем, како то произилази из наведене одредбе.

Кандидат Б.Н. је у биографским подацима, које је доставио уз пријаву на конкурс навео поред осталог да је био запослен од 23. августа 1995. године у предузећу Д.О.О. С. М. на радном мјесту директора. Тужилца је приложила у спис извод из судског регистра Основног суда у Сокоцу од 11. јануара 2006. године. Према изводу Основни суд I Сарајево је у регистарском улошку број 1-240/94 на основу рјешења број У-1-240/94 дана 30. марта 1994. године извршио упис оснивања Приватног предузећа које послује под називом Приватно предузеће С. са п.о.о. са сједиштем у М., Оснивачи предузећа су Б.Н. из М. и М.Д. из М. са оснивачким улогом у висини од 11.000,00 динара. Лице овлашћено за заступање је Б.Н., директор, без ограничења овлашћења. „Накнадних уписа није било“ (тј. до 11. јануара 2006. године кад је извод издат). Извод је јавна исправа којом се у смислу члана 132. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09, у даљем тексту: ЗПП), „доказује истинитост онога што се у њој потврђује или одређује“.

Произилази, према томе, да је кандидат Б.Н. у вријеме расписивања конкурса и одабирања пријављених кандидата, био један од саоснивача, односно сувласника Приватног предузећа С. М. и да није испуњавао услове из члана 151. став 3. ЗЛС за избор на радно мјесто самосталног стручног сарадника за послове цивилне заштите. То је, по оцјени овог суда, био довољан разлог првостепеном суду да одлуку поништи, односно да одлучи као у ставу 1. изреке првостепене пресуде.

Тужена је уз жалбу приложила Одлуку Д.О.О. С. М. о престанку предузећа од 14. јуна 2005. године, приједлог истог друштва, такође од 14. јуна 2005. године за покретање поступка ликвидације и два рјешења Основног суда у Сокоцу број РЛ-11/05 од 04.10.2005. године и од 24.11.2005. године. Ове исправе нису разматране пред првостепеним судом, нити су могле да буду третиране као докази у жалбеном поступку, јер за то нису били испуњени услови из члана 207. став 1. ЗПП. Узгред се напомиње да предузеће, према члану 96. став 4. Закона о предузећима, који је био на снази у вријеме расписивања конкурса и избора кандидата („Службени гласник РС“ број 24/98, 62/02, 66/02, 38/03 и 97/04), престаје брисањем из регистра. У жалби тужене се наводи да „ликвидациони поступак код надлежног суда још није завршен“, што значи да је у то вријеме Д.О.О. С. М. још увијек правно егзистирало, јер није било брисано из регистра.

Редовна правна посљедица поништења одлуке о избору кандидата наконведеног конкурса је обавезивање лица које је расписало конкурс (овдје тужене) да изврши понован избор кандидата. Правилно је схватање нижестепених судова да се овдје не ради о спору пуне јурисдикције, него о законитости акта и да суд нема овлашћење да обавезе тужену на доношење одлуке којом би тужила била изабрана на радно мјесто на које је конкурисала, јер би то било у супротности са одредбом члана 122. став 2. ЗЛС. Због тога је и по оцјени овог суда тужила правилно одбијена са оваквим захтјевом као неоснованим. Став 1. изреке првостепене пресуде није због тога контрадикторан ставу 2., јер је оваквим захтјевом тужила тражила оно, што јој суд није могао досудити и што би било противно императивној норми поменуте законске одредбе. Тужила у тужби није тражила да тужена изврши поновни избор кандидата, па судови о томе нису ни могли одлучивати (члан 2. став 1. ЗПП).

Ни по оцјени овог суда тужила није доказала постојање основа за досуђење накнаде за претрпљене душевне болове односно за нематеријалну штету из члана 200. ЗОО. Из стања у списима не произилази да су запослени у туженој на било који начин шиканирали тужилу, да су јој ускраћивали њена права, нити да је подвргавана било каквој дискриминацији, што она без основа тврди у својој жалби као и у ревизији. Схватања нижестепених судова у односу на њен захтјев за досуђење накнаде неимовинске штете подржава и овај суд.

Другостепена пресуда је, према томе, заснована на правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању, али на погрешној примјени материјалног права у односу на преиначени дио првостепене пресуде. Остали дио побијане другостепене пресуде нема недостатака на које се указује у ревизији, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Из тих разлога, а на основу чланова 250. став 1. и 248. у вези са чланом 241. ЗПП, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Првостепени суд је правилно примјенио одредбу члана 386. став 2. ЗПП кад је одлучио да свака странка сноси своје трошкове, с обзиром да је тужила само дјелимично успјела с тужбеним захтјевом. Из тих истих разлога одбијен је као неоснован захтјев из ревизије тужиле да јој суд „надокнади судске трошкове“.

Првостепени суд није одлучивао о захтјеву за накнаду материјалне штете која се односи на неисплаћене плате и друге накнаде, па о томе не може одлучити ни овај суд. Одлука о овом дијелу тужбеног захтјева може се тражити под условима из чланова 192. и 193. ЗПП.

Предсједник вијећа
Петар Бајић